

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.

A keresztény kultúra munkája.

Gróf Mikes János szombathelyi püspök Szent Istvánnapi szentbeszédéből.

Beszéde elején történelmi visszpillantást tesz és a jelen napjaink tanulságait a történelmi tények bizonyosságának erejével teszi nyilvánvalókká, majd meggyőző erővel felteszi a kérdést:

Ki kételkedik abban, hogy a magyart is elérí elődei végzete, hogy a honfoglalás rövid dicsősége után ő is leszáll a nemzetek sírjába, ha az isteni Gondviselés nem küldi neki a honalapítót, ki a hatalmas, fiatal nemzet lelkét megtölti halhatatlan értékkel, erejét örök törvények határai közé foglalja, törekvéseinek magasabb, földöntúli célokat szab és így a nemzet fennállását és fejlődését az egyetlen biztos alapra: a keresztény kultúrára fekteti.

Ajtatos hallgatóim! Mi szent István honalapító művét csak úgy tudjuk kellőképen megérteni és egész nagyságában és gondviselészerű kihatásában méltányolni, ha megvizsgáljuk azon alapot, melyre egész honalapító munkáját helyezte.

Ezen alap a keresztény kultúra, mely keletkezésében, lényegében, kihatásában teljesen különbözik attól az istennélküli, anyagi, modern kultúrától, melyre nemzedékünk oly büszke volt, melynek ürességét a világháború leplezte le, melynek csődjét, rombadőlését szemléljük. Mert azt látjuk, hogy a tudománynak és technikának minden vívmánya, a kutató szelleme, a feltaláló és szervező géniusza a gyűlölet, a pusztítás, a vérontás szolgálatába állott; a becsület fogalmát, a szövetségesek szentességét nemzetek tiporják lábbal; a szellem és tudomány nemzetközi köztársasága feloszlott, a humanizmus és szeretet gyöngéd kötelékei elszakadtak és amit korszakok lassú, fáradságos munkával építettek, azt rövid, vészteljes napok viharai döntötték romba. És a modern kultúra romjai mellett tűnődve, meg kell állapítanunk, hogy a pogány és istennélküli kultúra bukása természetes fejleménye saját, céltévesztett fejlődésének!

Mert ez a modern kultúra anyagi kultúra. Anyagi célokat szolgál, anyagi eszközökkel. Boldoggá akarja tenni az embert kényelemmel, mely erkölcsöket elpuhít, gazdagsággal, mely irigységet és korlátlan birtvágyat szül, hatalommal, mely mások elnyomására törekszik. És az anyagi boldogulás után törekvő egyén és társadalom nem ismer lemondást és korlátot, hanem törtetésében összeütközik versenytársaival és így az anyagi kultúra versenyé szüli majd

egyének gyűlölködését, majd egyes társadalmi osztályok összeütközését, végre nemzetek konfliktusát, melynek legkatasztrofálisabb kitéréseinek mi vagyunk — sajnos — szemtanúi!

A modern kultúra nem tudta megakadályozni, sőt épen ez az egyoldalú anyagi törtetés okozta a nemzetek jelen pusztulását, mely nem következett volna be, ha az emberiség anyagi kultúra helyett természetfölötti, keresztény kultúrára alapítja haladását, legfőbb értékek nem anyagi javakat, gazdagságot és hatalmat tekint, hanem ezek fölé helyezi a halhatatlan lélek értékét és szívébe vési a dekalogus parancsait: «Ne ölj!» «Ne orozz, azaz ne lopj!» És a tizedik parancsolat: «Felebarátod mindennemű jószágát ne kívánd!»

Ezzel az istennélküli anyagi kultúrával szemben van egy más kultúra, mely képes arra, hogy egyesek és nemzetek lelkét kielégítse, törekvéseiket szabályozza, vágyaiknak oly célt szabjon, amely nem összeütközésre, hanem megértésre és teljes harmóniára vezet. A keresztény kultúra az, amely. kijececsedik főparancsában: «Szeresd Uradat, Istenedet egész szivedből, teljes lelkedből és minden erődből és szeressed felebarátodat, mint önmagadat».

Ez a szó: szeressed Istenedet, nem érzést, hanem akarást fejez ki: Istenhez akarok jutni, tehát Istennek tetszeni, tehát hozzá minél hasonlóbb akarok lenni. De mivel Ő a jóság, az igazság, a bölcsesség, a szépség, az erő, én a lelkemet telíteni akarom bölcseséggel, szépséggel, igazsággal, erővel, jósággal.

És ez a jóság kiárad a lélekből, mely azzal megtelik és ez képezi a keresztény kultúra másik alkotórészét: «Szeressed felebarátodat, mint önmagadat!» Ahogy önmagad bölcs és igazságos, erős és jóságos akarsz lenni, úgy embertársad boldogságát és boldogulását lelki szükségletből fogod munkálni!

Ez — ajtatos hallgatóim — a keresztény kultúra, mely minden anyagi haladást örömmel fogad és előmozdít, mert minden tudás Istentől jön és Istenhez vezet; melynek végcélja azonban földöntúli és ezen célja elérésére itt a földön lelkeket képez, melyek erősek a megpróbáltatásban, alázatosak a boldogságban, önmegtagadók és áldozatkészek, bátrak és békekedvelők, igényeikben szerények és gazdagok a szeretetben.

Erre a keresztény kultúrára fektette szent István király honalapító munkáját és ma, nemzetünk válságos napjaiban ismerjük fel azon kimeríthetetlen erőforrásnak valódi értékét, melyet Szent-István népének megnyitott, midőn feltárta előtte a keresztény kultúra kapuit. Kihatásában ma érezzük szent

Internátus. Nagylévárdon (Pozsony m.) a zárdai polgári leányiskola internátusába növendékek felvételnek 55 korona ellátási díjért. Az internátus jó levegőjű vidéken van és nagy kerttel bír. Kérvényezők az intézeti előjárásnál jelentkezhetnek. 439 1—2

Magyar, német és tót nyelvben képesített tanító közsegi vagy puszta iskolához állást keres. T. A. tanító. Csánk (Hont m.) 445 1—1

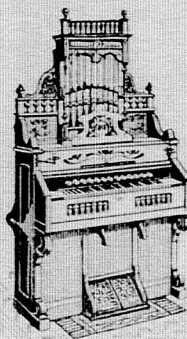
Közlekedő tanévre egy első és egy harmadik elemista gyermekem mellé okleveles tanítónőt keresek. Haladó zongoratanítás és lehetőséghez képest német társalgás, valamint két első polgárista gyermekem tanulásának ellenőrzése kívánatos. Egyévi fizetése 600 kor. és teljes ellátás. Cím: Kovács István bérlo, Zsolnaberkes, u. p. Zsolna. 397 1—2

Leányinternátus Erzsébet nőiskola és leánygimnázium közelében. Budapest, VII., Ilka-u. 32. I. 3. 413 1—2

Tanítót, esetleg tanítónőt keresek puszta három elemista mellé, szerény igényvel. Főkéllék: német nyelv perfect bírása. Az igények megjelölésével ajánlatot kér Madarász Sándor bérlo Böresháza puszta, u. p. Aszár (Komárom m.) 431 1—1

JÖVEDELMEZŐ

melleklóglalkozást, mit ki-ki kevés fáradsággal könnyen elintézhet, ajánlunk. Érdeklődőknek díjtalanul ad felvilágosítást a «MÉH» Budapest, Frangepán-u. 4. f. 170-9

HARMONIUM. Orgona.

A gyönyörű hang, melyet a világhírű és elismert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dícséretet. **Pedálos harmoniumok** orgona méretekben. Ezen általánosan elismert remek műveket bocsátja ki

STOWASSER

csász. és kir. udvari szállító

Az ország legnagyobb hangszergyára

vonós és fuvós hangszerekben.

BUDAPEST II., Lánchid-u. 5.

Továbbá ajánlja saját gyárában készült elismert kiváló minőségű vonós, húros, fuvós hangszert.

Tanulóknak kedvezmény.

Árjegyzék a kívánt hangszerről ingyen küldetik.

Legrégibb cég. Alapított 1770.

Tanítók továbbképzésére szolgáló kiváló művek:

A nemi élet etikája és pedagógiája.

Irta Foerster Fr. W. ... Ára 2 kor.

Élet és jellem. Irta Foerster Fr. W.

Ára 3-20 kor.

Lakóhelyi ismeretek. (Besz. és ért. gyak.)

Irta Dreisziger Ferenc ... Ára 2-20 kor.

Népiskolai nevelés és oktatástan a szervezettannal. Irta Dreisziger Ferenc.

Ára 2-80 kor.

Osztatlan népiskola. Irta Dreisziger Ferenc és Potzta Ferenc ... Ára 2-20 kor.

A gyermek első tanítója. Irta Juhay Antal.

Ára 6 kor.

Népoktatásunk. Irta Ember Károly.

Ára 1 kor.

Hitelemzések a r. k. népiskolák I., II. oszt. szám. Irta Dobay Károly.

Ára 2-20 kor.

A népiskolai földrajztanítás módszere.

Irta Róvó Lajos ... Ára 2-20 kor.

Gyakorlati útmutató a fiúkézimunka tanításához. Irta Ravasz I. Ára 2-20 kor.

Megrendelhetők a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL

Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.

A keresztény kultúra munkája.

Gróf Mikes János szombathelyi püspök Szent Istvánnapi szentbeszédéből.

Beszéde elején történelmi visszapillantást tesz és a jelen napjaink tanulságait a történelmi tények bizonyosságának erejével teszi nyilvánvalókká, majd meggyőző erővel felteszi a kérdést:

Ki kételkedik abban, hogy a magyart is elérí elődei végzete, hogy a honfoglalás rövid dicsősége után ő is leszáll a nemzetek sírjába, ha az isteni Gondviselés nem küldi neki a honalapítót, ki a hatalmas, fiatal nemzet lelkét megtölti halhatatlan értékkel, erejét örök törvények határai közé foglalja, törekvéseinek magasabb, földöntúli célokat szab és így a nemzet fennállítását és fejlődését az egyetlen biztos alapra: a keresztény kultúrára fekteti.

Ájtatos hallgatóim! Mi szent István honalapító művét csak úgy tudjuk kellőképen megérteni és egész nagyságában és gondviselészerű kihatásában méltányolni, ha megvizsgáljuk azon alapot, melyre egész honalapító munkáját helyezte.

Ezen alap a keresztény kultúra, mely keletkezésében, lényegében, kihatásában teljesen különbözik attól az istennélküli, anyagi, modern kultúrától, melyre nemzedékünk oly büszke volt, melynek ürességét a világháború leplezte le, melynek csődjét, rombadőlését szemléljük. Mert azt látjuk, hogy a tudományok és technikának minden vívmánya, a kutató szelleme, a feltaláló és szervező géniusza a gyűlölet, a pusztítás, a vérontás szolgálatába állott; a becsület fogalmát, a szövetségesek szent-ségét nemzetek tiporják lábbal; a szellem és tudomány nemzetközi köztársasága feloszlott, a humanizmus és szeretet gyöngéd kötelékei elszakadtak és amit korszakok lassú, fáradságos munkával építettek, azt rövid, vésteljes napok viharai döntötték romba. És a modern kultúra romjai mellett tünődve, meg kell állapítanunk, hogy a pogány és istennélküli kultúra bukása természetes fejleménye saját, céltévesztett fejlődésének!

Mert ez a modern kultúra anyagi kultúra. Anyagi célokat szolgál, anyagi eszközökkel. Boldoggá akarja tenni az embert kényelemmel, mely erkölcsöket elpuhít, gazdagsággal, mely irigységet és korlátlan bírvágyat szül, hatalommal, mely mások elnyomására törekszik. És az anyagi boldogulás után törekvő egyén és társadalom nem ismer lemondást és korlátot, hanem törtetésében összeütközik versenytársaival és így az anyagi kultúra versenyé szüli majd

egyének gyűlölködését, majd egyes társadalmi osztályok összeütközését, végre nemzetek konfliktusát, melynek legkatasztrofálisabb kitérőseinek mi vagyunk — sajnos — szemtanúi!

A modern kultúra nem tudta megakadályozni, sőt éppen ez az egyoldalú anyagi törtetés okozta a nemzetek jelen pusztulását, mely nem következett volna be, ha az emberiség anyagi kultúra helyett természetfölötti, keresztény kultúrára alapítja haladását, legfőbb értéknek nem anyagi javakat, gazdagságot és hatalmat tekint, hanem ezek fölé helyezi a halhatatlan lélek értékét és szívbe vési a dekalógus parancsait: «Ne ölj!» «Ne orozz, azaz ne lopj!» És a tizedik parancsolat: «Felebarátod mindennemű jószágát ne kívánd!»

Ezzel az istennélküli anyagi kultúrával szemben van egy más kultúra, mely képes arra, hogy egyesek és nemzetek lelkét kielégítse, törekvéseiket szabályozza, vágyaiknak oly célt szabjon, amely nem összeütközésre, hanem megértésre és teljes harmóniára vezet. A keresztény kultúra az, amely kifejeződik főparancsában: «Szeresd Uradat, Istenedet egész szivedből, teljes lelkedből és minden erődből és szeressed felebarátodat, mint önmagadat».

Ez a szó: szeressed Istenedet, nem érzést, hanem akarást fejez ki: Istenhez akarok jutni, tehát Istennek tetszeni, tehát hozzá minél hasonlóbb akarok lenni. De mivel Ő a jószág, az igazság, a bölcsesség, a szépség, az erő, én a lelkemet telíteni akarom bölcseséggel, szépséggel, igazsággal, erővel, jószággal.

És ez a jószág kiárad a lélekből, mely azzal megtelik és ez képezi a keresztény kultúra másik alkatrészét: «Szeressed felebarátodat, mint önmagadat!» Ahogy önmagad bölcs és igazságos, erős és jószágos akarsz lenni, úgy embertársad boldogságát és boldogulását lelki szükségletből fogod munkálni!

Ez — ájtatos hallgatóim — a keresztény kultúra, mely minden anyagi haladást örömmel fogad és előmozdít, mert minden tudás Istentől jön és Istenhez vezet: melynek végcélja azonban földöntúli és ezen célja elérésére itt a földön lelkeket képez, melyek erősek a megpróbáltatásban, alázatosak a boldogságban, önmegtartózkodók és áldozatkészek, bátrak és békekedvelők, igényeikben szerények és gazdagok a szeretetben.

Erre a keresztény kultúrára fektette szent István király honalapító munkáját és ma, nemzetünk válságos napjaiban ismerjük fel azon kimeríthetetlen erőforrásnak valódi értékét, melyet Szent-István népének megnyitott, midőn feltárta előtte a keresztény kultúra kapuit. Kihatásában ma érezzük szent

István munkájának gyümölcsét, midőn a nemzet ellenálló ereje letörhetetlen gátat vetett minden ellenségnek és midőn kell vallani, hogy a nemzet ereje az ő erkölcsében, az ő hitében, az ősi erényeiben és idealizmusában áll — megannyi folyományában annak a keresztény kultúrának, melyre Szent-István a magyar államot alapította.

Szent István apostoli működésében, melyet a magyar nemzetnek a krisztusi hitre való megtérítése körül kifejtett, többet látok államférfiúi előrelátásnál, mert az államférfiú az idegen, ellenséges népek közé beekelt nemzetét nem igyekezett volna a szomszédok vallása befogadása által azok gondolatvilágába bekapcsolni, mert attól kellett volna tartania, hogy ez a bekapcsolás beolvadásra, ez az odasimulás behódolásra fog vezetni: ellenkezőleg emberi ésszel nemzeti önállóságát, népe függetlenségét éppen az által igyekezett volna biztosítani, hogy óvva védi nemzetét az idegen befolyások beszivárgásától és feltétlenül őrzi sajátosságait, legelső sorban külön lelki világát, mely ősi vallásában nyert kifejezést.

De ebben látom az isteni Gondviselés kegyelmét, mely hőles királlyal többet, mely prófétát adott népünknek. Mert amit sok nagy király és államférfi be nem látott, azt felismerte a Szent, hogy nem anyagi erő, nem nyers hatalom, nem kincs és gazdagság tart fenn egy nemzetet, hanem hogy egy nemzet ereje és életképessége fiainak lelkében rejlik.

Népének lelkét akarta erősíteni! És miáltal tehetné volna őket erősebbekké, mintha célt ad nekik: — az örök életet; táplálékot lelküknek: — az igazságot; vallást: a hősök és vértanúk vallását.

Megismerte szent István ezt a vallást és megszerette Krisztus tanítását, mely oly fenséges, hogy emberi gőg be nem fogadja és oly egyszerű, hogy a romlatlan lelkekben visszatükrözik: és miután István nagy és igazságszerető szíve megtelt a krisztusi hit szépségével, apostoli buzgósággal terjesztette azt, amiért lelkesedett: a krisztusi hitet, melytől önmagának égi koronát — népének azonfelül földi áldást és fönnmaradást várt.

Az isteni kegyelem irányítását szent István hitterjesztő munkájában abban is látom, hogy ő akkor, midőn a keleti és nyugati egyház versengésében Bizánc császára hatalmának vakító csúcsán állott és a keleti egyház mindent elkövetett, hogy a magyar népet az ő hatalmi körébe vonja — mégis a római katolikus apostoli egyházhoz csatlakozott. Pedig őt, az abszolút patriarchális hatalom korlátlan birtokosát bizonyára csábíthatta a gondolat, hogy a keleti egyház az egész lelki hatalmat az uralkodó rendelkezésére boesátja s így kezében egyesíti az egyházi és világi uralmat! De ez a hatalmi kísértés, a cezaró-papizmus ábrándja őt el nem csábította. A hitet, a vallást öncélnak akarta népeinek adni. Nem lelki-szolgaságot, hanem lelki-szabadságot, nem formalizmust, hanem keresztény kultúrát adott népeinek.

Éppen ma, a világháború nagy tanulságai mellett borzongva gondolunk arra, mi lett volna népünk sorsa, hová lett volna függetlensége, szabadsága, ha szent István Bizánchoz csatlakozik? A századok viharai régen elsöpörték volna e népet, melyet a bizantizmus szolgalelkűvé, a keleti egyházak formalizmusa fatalistává tett volna.

De nem, — szabad lelkek keresztény kulturája tartotta fenn a nemzetet. A tatárpusztításkor, a százados török hódoltság alatt, a nehéz harcokban, amelyek a nyugati elnyomatások ellen vívott, ugyan-

azon keresztény erények tartották fenn a nép erejét, amelyek a mai világháború borzasztó napjaiban nemzetünk hős-hírért új dicsőséggel terjesztették és hazánk fennállását s további békés fejlődését biztosították!

Olvassátok a leveleket, amelyeket magyar hősök a lövészárokokban írnak, társalogjatok azokkal, kik a kórházak betegágyain bámulatos lelkierővel győzik le fájdalmaikat, lessétek meg a már harmadszor és negyedszer a harcterre vonulók gondolatait, beszéljétek azon hadvezérekkel és tisztekkel, kik magyar katonákat vittek a csatákba: akkor fogjátok látni, hogy ők bámulatos erejüket nem filozófiai elméletekből, nem szociális vagy etikai teóriákból, hanem onnan merítették, ahonnan őseik szent István kora óta: krisztusi hitükből, keresztény kultúrájukból.

Ez a hit és keresztény világtudás adott népünknek hatalmas erőt napjaink nagy harcaiban melyeket egy új honfoglalás korszakának tekinthetünk, mert a magyar az ő minden oldalról megtámadott hazáját, melyet prédasóvár ellenségek maguk között akartak fölosztani, melynek kekező hegyeit s termékeny rónáit már ellenségeinek sarka tiport, vére ontásával, karja erejével újra elfoglalta. Megsegítette az Isten a hős nép erőfeszítéseit, egy visszahódított hazában zenghet a nemzet haláléneke.

De az új honfoglalást egy újabb honalapításnak kell követnie! Nagy lelki megrázkódtatások után, remények és csalódások, új elméletek s világtudás gondolatok koválygása között a nemzet sebeinek gyógyítására, további békés fejlődésére biztos alapot kell találnunk!

Hol keressük ezen alapot? Talán azt a modern, istennélküli és anyagi kulturát valasszuk alapnak, mely a mai katasztrófákat nem tudta megakadályozni, hanem azoknak oka volt? Az a kultúrát, mely hyperkulturává fejlődve, országok elnéptelenedésére, nemzetek marazmusára vezet? Nem! Más kulturára kell testvéreink haladó boldogulásának alapjait fektetnünk: a kipróbált, régi alap szent István alapja, a keresztény kultúra.

Keresztény kultúra: mely az egyén cselekedeteit és gondolatait változatlan normák szerint szabályozza és minden törvényét elmaradhatlan, túlvilági, örök szankcióval látja el!

Keresztény kultúra: mely a családi szentély fertőtlen tisztaságát megőrzi és ép, tisztavérű, számos utódokban tartja fenn az erények hagyományait.

Keresztény kultúra: mely szeretetet visz a társadalomba, hogy egymást el nem nyomva, egymásra nem irigykedve, testvér testvérral dolgozzék Isten dicsőségére, az emberiség üdvére.

Keresztény kultúra: mely törvénytisztelővé teszi azt a népet, mely a törvényben nem emberi korlátot, hanem az isteni akaratnak, az örök rendnek kifejezését látja és a tekintélyt és előjáróságot tiszteli, mert szerinte minden tekintély és hatalom Istentől van.

Keresztény kultúra: mely a legfőbb földi hatalomhoz hagyományos hűséggel ragaszkodik, mert az a legfőbb földi hatalom örököse annak a királynak, aki a nemzetnek hitet, erkölcsöt, boldogságot adott, utódja szent Istvánnak és viselője az apostoli koronának.

Ezen a keresztény kulturán emelkedjék az új honalapítás nagy műve az egyénben, a családban, a társadalomban és a nemzetben, hadd árrassa el szent István országát a Mindenható Atya, Fiú és Szentlélek Isten áldása mindörökké.

A magy

Ha ma
ha meggo
mi sem al
és élettan
dásra, mi
alkotóvá r
tana szeri
nevezetese
ahogy ves

Egy ma
kintély eli
eredményé
tozattól k
amelynek
bűn erény
mehet, am
tárvonalát
vádló, av
meg.

A hit: a
elme kuta

A tudor
nézve vége
elkövetkez
az újabb
észleltetés
fürkészésé
áll ez az a
is számtal
viseli mag

A hit az
történeis j
ami az er
buzdít, er
boldogság

A két e
nak kell le
magában v
kibontakoz
kormányza
juttat és i
mészet kul

a köz javá
eredménye
keltők és
végső eset
sem az er

azon nyug
kétely me
kiegyenlítő
bölcseis m
szettudom

1890. Az
ugyanakke
az ész soh
támadott r

a nagy go
az határo
Isten léte

Amiért
nyekkel ja
népboldog
nevezett f
akik a né

A magyar nemzet hadviselő erőinek forrásai és tényezői.

Irta: Bertalan Vince. (Folytatás.)

Ha annak művelője valódi becsét átérti, átértzi s ha meggondolja, hogy a természet háztartásában mi sem állta útját annak, hogy a fizikai, a kémiai és élettani törvényszerűség egyszerre minden tudásra, minden alkotásra képes mindentudóvá és alkotóvá nem tette az embert a Darwin és Haeckel tana szerint az összejt fel és leszármazottjai közül nevezetesen a majomembert, vagy embermajmot... ahogy vesszük.

Egy magasabb és teljesen független erkölcsi tekintély elismerése nélkül való erkölcsi jogrend vég-eredményében nem egyéb, mint a számtalan változatú körülményeknek alárendelt kísérletezés, amelynek racionális alapelvei szerint valamint a bűn erényszámba, azonképpen az erény bűnszámba mehet, amiként a két ellentétes erkölcsi lényeg határvonalát az adott körülményekhez képest, mint vádló, avagy mint mentő körülményeket állapít meg.

A hit: az állandó erkölcsi érték; a tudomány az elme kutatásának a megértésnek értéke.

A tudomány több mint valószínű az emberre nézve végeredményében csak véges lehet és röviden elkövetkezhetik az idő, mikor tehetetlenül állhat az újabb természettudományi jelenségek, tünetek észleltetésére és az ezeket létrehozó törvények ki-fürkészésére és megállapítására nézve. Azonképpen áll ez az absztrakt tudományra nézve is, amely maig is számtalan vonatkozásaiban az ismétlés jegyét viseli magán.

A hit az végtelenségbe ragad, ahol minden megtörténés jelen van és amelyben minden lehetséges ami az ember értékét neveli, munkára gerjeszt, buzdít, erősít, nyugtat, vigasztal, hogy örömet, boldogságot szerezzen.

A két értéknek együttthatónak, egymásra hatónak kell lenni és lényegében az is. Mert a hit egymagában véve is a gondolatkörnek ama fenségeseen kibontakozó eszméje, eszményisége, amely a lélek kormányzatába, egy biztos és boldogító révparthoz juttat és így mi sem akadályozza a hitvallót a természet kutatásainak élni, kutatásainak eredményeit a köz javára, hasznára fordítani. A tudomány, bár eredményei, vívmányai határtalan belső örömeiket keltők és lankadatlan munkára ösztönöznek is, végső esetben vagy eredményében sem a kutató, sem az eredményeit élvező hit nélkül nem juthat azon nyugvó pontra, ahol minden kérdés megoldást, kétely megfejtést, tévedés helyreigazítást, ellentét kiegyenlítést tud találni. Bartholomy-Saint Hilaire bölcsész mondja: «A philosophia viszonya a természettudományokhoz és a valláshoz, című művében 1890.» Az ész, mint Isten adta, sérthetetlen. De ugyanakkor annak a beismerésében is van: Hogy az ész sohasem pótolhatja a vallást, mert a megátadott réginek romjain új keletkezik. És Voltaire, a nagy gondolkozóra hivatkozva állítja felőle, hogy az határozottan szint vallott az atheismus ellen Isten léte mellett.

Amiért is nagyon rossz és végzetes következményekkel járó dolgokat művelnek azok a magukat népboldogító, népoktató és népnevelő mestereknek nevezett futurista kornak tervezői és előkészítői, akik a néptömegeknek állami, társadalmi, joger-

kölcsrendi vezetését pusztán oly oktatói és nevelői erkölcsi rendszerbe akarják foglalni, amely rendszer csak akkor válhatna az emberiség javára, ha az egy felsőbb hatalmi tényező által örökigazságként megállapított erkölcsi jogrendbe nem ütközik, kizár minden oly lehetőséget, amely a lelkiismeretre zavarólag, sebzőleg hatva fájdalmat, kétségbeesést, önmagára vezető elkárhoztatást szerezhetne.

Hála a magyar tanítóság nagy többségének, amiért hitvallás erkölcsi alapon álló pedagógiai érzésével eddigelé a magyar nemzet állami létét biztosító hagyományaihoz hiven kitartva oktatta és nevelte a nemzet hadban álló nemzedékét. Amelynél feltűnő jelenség az, hogy azok a korosztályok válnak ki legkivált a csodálatos fegyvertények végrehajtásában, a hadviselés fáradalmainak elviselésében, akik tanköteles korukban vallásos érzelmű tanítók vezetése alatt nyerték kiképeztetésüket és neveltetésüket és akiknek oktató és nevelő mestereik, néptanítóik, népnevelőik a Hunyadiak és Rákócziak szellemének fentartásában tündököltek és akiket kulturbestiáknak, szoknya bolond, kártyázó és tivornyázó borgózőknek nevezett el a hazai agresszív jegyben utazó szabadgondolkodó tanítók egyik vezéregyénisége, Jászi Oszkár.

És ime! elvitáztatlanul megállapítható dicsőség tény az, hogy mikor a haza veszélyben, az «elvtársak» süttbe dobva a hazátlanságot, a nemzetköziséget hirdető tant, szívükben a végleg még ki nem oltott vallásos érzélemmel készséggel ragadják meg a fegyvert és Istenben bízva, sorsukon megadólag, oroszláknak küzdenek a honvédelem fegyveres szolgálatában. Míg akiknek lelkületében a haza csak arra jó, hogy eltartsa őket, egyébként nemzetközi: a veszélyen kívül eső helyek kutatói és foglálói és csak természetesnek tartják, hogy értők mások kulturbestiáskodjanak.

Apropó kulturbestia!

Mondják csak meg azok a szabadgondolkodó hazai nagy kulturelmék, vajjon a mai és általuk csakis kulturbestialisnak minősített háborús állapotot kik idézték elő? Más szavakkal: vajjon kik tették a békességes szándékúvá kultivált embereket az általuk használt jelzéssel kulturbestiákká? És voltaképpen kiket kell kulturbestiák alatt értenünk? Talán azokat a tömegeket, amelyek egyébként békés életet folytatnának, ha életgyilkolásra avagy önvédelemre nem szorítottatnának! Sóha! Hanem azokat a tényezőket, akik éhes fenevadként rohanva csábítják, szítják, tüzelik egymásra az embereket, akik előtt semmi néven nevezendő népiog nem bír a sérthetlenség szentség jellegével, értékével, hogy éhes vágyaikat anyagi önzésből, vagy beteges egyéni hiúságból kielégítsék, másokkal kielégíttessék. Ezek a kulturbestiák!

Bizony ezidőszert pedig senki mások, mint azon az agresszív és az atheista racionalizmus tanából merített emberi erkölcestannal oktató és nevelő francia és olasz radikális és terrorista, ultra szocialista vezető elemek, akik országukban kormányhatalomra jutva bizonyultak csak igazán a történelmi anyagelvűséget imádó kulturbestiáknak, mikor az évezredek legnagyobb és legvérengzőbb hadjáratát készítették elő és kezdtették meg.

Ezzel a történelmileg beigazolt ténnyel szemben sem enyhítő, sem mentő körülmény annál kevésbé létezik, mivelhogy a francia republikanus radikalizmus alaposan reá cáfolt önmagára, mikor bajtársává szegődött a cárizmus önkényének vagy más

kifejezéssel zsarnok uralmának. Ami másfelől azt is bizonyítja, hogy a zsarnokság egy és ugyanaz a köztársasági és egyeduralmi államiségben, amennyiben a szabadság, egyenlőség és testvériség csak addig a mérvig alkalmazható, míg az érdekközösség önkényuralmát nem veszélyezteti és nem veszélyezteteti.

Amely népet egy magasabb erkölcsi tekintély iránt félelemmel viseltető lelkiismeretétől teljesen megfosztani törekednek, amely népet csakis oly erkölcsi jogrendszer elismerésére oktatnak és nevelnek, amelynek tilalmi rendelkezései könnyen és minden lelki felelőség, lelkiifurdalás nélkül érdekközi szubjektív érzelmek által befolyásolhatók, amely népnél a nemzeti eszme vezérelvül teljesen elégségnél tartják a pénzimádat, az anyagelvűséget, amely népnél a családalapítás intézményét a könnyű válasz révén a nemi közösülés kísérletező intézményévé deklarálják, ott azt gondolom, hogy az úgynevezett magasabb kultúra nézőpontjából tekintve a háborús állapoton kívül is kulturbestiaális állapot van, ha csak a kulturmagasság alapelveit azt nem vallom, hogy minden ember tekintet nélkül a társulási feltételekre, szabadon rendelkezik nemcsak önmagával, hanem másokkal is aki útjában avagy terhére van.

Minden jogszabály, amely szabadelhatározásom kivételében megszorít és amely nem egyedül az *én*-t szolgálja, a legmagasabb kultúra valódi alapelve. Már pedig a hit és erkölcsen szigorúan jog és szabály, jutalmazás és büntetés vezérkönyve, amiért is nehézkes az azoknak, kik nem szeretnek abban élni.

Franciaországnak méltó társa Olaszország, mégis azzal a különbséggel, hogy az agresszivisták radikális szocialisták munkáselemei nem voltak hajlandók a háború forgatagába hajtani a nemzetet, megjegyezvén, hogy azok megelőzőleg a két-három évvel ezelőtt Ankonában megtartott kongresszusukon nemcsak a vallás szükségességét ismerték el, hanem határozatilag azt is kimondták volt, hogy szabadkőműves tagokat nem vesznek fel soraik közé.

A francia erkölcsi állapotok meghonosítására törekednek az újkorszak honalapítói, a hazai szabadgondolkodók pedagógiai velleitásai, akiknek a haza csak azért fogalom, mivel működésük ezen fogalmat magába záró toritoalis működési körzetben történik. Egyébként működésük célja nemzetközi érdek, érték, hatalmi közösség, amelyben ha mindez veszélyeztetve van, a legridegebb despotizmust alkalmazzák, használják elleneik megsemmisítésére és pedig a szent szabadság, egyenlőség, testvériség és egy negyedik társul szegődötetett vezérő eszme: a felvilágosultság nevében.

Az erkölcsi kultúra jegyében, fejlesztésének szükségége tudatában élnek. Valójában azonban a kulturjegy és fejlesztése nem más náluk, mint az élet lelki és szervi kéjének, örömeinek, gyönyörének felelőség nélkül való kiaknázása, kimerítése. Amiért is irtóznak az oly erkölcsi kulturától, amely a lelki és testi egészség, ruganyosság megővését előmozdító oly erkölcsi rendszerhez való tartozást kíván, feltételez, amely az ember cselekedeteinek elbírálására az emberen kívül és felül magasabb és tökéletesebb bírót is ismer.

Ezt ugyan méltatlankodással visszautasítva tagadják, mivelhogy ők a hitvallás erkölcsi rendszerhez való tartozást magánügynek tekintvén, senkit sem erőszakolnak attól eltávolodni, mindezzel szemben azonban a gyakorlati életben is beigazolt és

a valóságnak megfelelő tény az, hogy igen is tartóztatnak a szerint élni, sőt megtorlandó bűnnek is tartják, ha törekvéseik annak szükségét kívánják (Kém és minősítési rendszer a franciáknál.). És hogy mennyire tartóztatnak, kiviláglik abból is, hogy a hitvallásos erkölcsi rendszer oktatását az azok szerint való nevelést az egész vonalon kizárták az állami népoktatás és nevelés kereteiből. Sőt amennyire csak lehet megátolják az abban való részvételét és azt úgy a szülőknek, valamint gyermekeiknek hátrányul tudják be a közgazgatási életben!

Ime a francia racionalista radikális és agresszív szocializmus erkölcsi jegye és fejlettsége a maga tiszta valóságában, amely követendő például szolgál a mi szabadgondolkodó «nagyjainknak», akik a francia honboldogítókkal szolidaritásban, velük elvtársaknak vallják magukat. És akiknek egyike is, a másika is nem átalotta a bűnözés emelkedését a hitvallásos erkölcsi oktatás és nevelés mélyítésének tulajdonítani és a vallásos érzelem megnyilvánulásából gúnyt űzni és nagy hangon hirdetni, hogy a keresztény vallás-erkölcs a modern ember életkörülményei számára nem elegendő, amiért is az oktatás és nevelés köréből kiküszöbölendő. Egyébként is szerintök a vallás a babonaság termőágya és erkölcsi tantételei pedig butító alapelvek, hittételek érthetetlen tömege.

Be jól esik tudni, hogy az a nép, az az istenadta magyar nép, amely a maga földrögének megoltalmazásáért, veszélyeztetett nemzeti létének megvédéséért a nagy világot bámulatba ejtő vítezi ére nyekben tündöklő hősi küzdelemmel harcol: nem a szabadgondolkodó kulturférjak által széthintett, a hit, a vallás és erkölcsének szükségességét tagadásba vonó és gyalázó tanítások, tantételek, alapelvek és az ezekből származott és úgynevezett emberi erkölcsantából kioktatva lettek nevelve, hanem azon örök forrásból merített erkölcsök oktatásával, amelynek egyik tétele szerint: «Az úr félelme gyönyörködteti a szívet, vigaszt szerez és örömet és hosszú életet. (Ekkkllarizstikus könyv I. r. 12. o.)

(Folytatjuk.)

Az ovoda és a gyermek egyénisége.

Irta: Thomé Józsefné.

A gyermek egyéniségének fejlődése köztudomás szerint két irányban halad. *Egyrészt* egyéniségének vonásai, melyek eleinte igen halványak, határozatlanok, később határozottabb formát nyernek, *másrészt* a gyermek részese lévén a társas életnek, egyéniségének amaz elemei, melyek az együttélést gátolják, visszafejlőnek, háttérbe szorulnak, végül eltűnnek.

A kiseddovó veszi először gondjába a tudatosabb életet élő gyermeket. Hogy minő lelki készségekkel jön az ovodába, főlöszlegesen bővebben külön foglalkozni vele. Csak általánosságban említem meg, hogy a fantázia benne erősen működik, kezdetleges és kevés ismerete ennek szolgálatában áll, lelki életében igen fontos szerepet játszik a cselekedetek értékesítése és hasznosítása viszontszolgálatok kikötése, élvezetek biztosítása. Ezek körülbelül azok a vonások, amelyek minden rendes fejlettségű gyermek egyéniségében fellelhetők. A szük családi kör ablakán már ezt az ovodai kort megelőző időben is ki-

ekinte mely é világnak a nagy szükségű érvény

E r azokra a kisd tését i nisegr elöseg

A n nek az annál a tan abban mint nem h kenyse az isko eltér leki t egészit nagyol leeresz nem n hanem az isk Minde Egysz hogy műkö

Ha deséne a gyer felelő ovónó mert egyéni lélek után szoritt mindj ben v látvár erősz

Az vers, gás, é ható, tetésé úgysz még p kül. eleme de a k játék. szokta szeret nie b

A r ovodá a vilá fontos azonb saját jelenj megtü

ekintett, úgy, hogy megismerhette azt az ellentétet, mely életének kis területe s az előtte feltáruló új világnak beláthatatlan és nagy mezeje közt van. Ez a nagy és erős ellentét érteti meg vele annak a szükségét, hogy saját egyéniségének kizárólagos érvényesítéséről lemondjon.

E rövid elméleti fejtegetésem után rámutatok azokra a módokra és eszközökre, amelyek szerint a kisdedovó a kis emberkének egyéniségének fejlesztését irányítja, korlátozza s amennyiben több egyéniségről van szó, ezeknek egymáshoz simulását elősegíti.

A nevelés és tanítás fordított arányban szerepelnek az iskolai munkában, minél több a nevelés, annál kevesebb a tanítás és viszont. Az *ovodában* a tanításnak kisebb szerep jut, ami kifejeződik abban is, hogy az *ovodában* nincsenek tantárgyak, mint az iskolában. Az ismeretek közlését azért nem hanyagolja el, de ezt a gyermeki lélek tevékenységéhez és igényeihez közelebb hozza, mint az iskola, melynek növendékeiben már meglehetősen eltérő irányú az egyéniség fejlődése. A kisded lelki tevékenységének mintegy nélkülözhetetlen kiegészítése tehát az *ovoda* működése. Röviden szólva: nagyobb benne az alkalmazkodó képesség, jobban leereszkedik növendékeihez, az elért eredményről nem mond bírálatot, nem ítél; az *ovónó* nem bírálja, hanem nevelője, játszópajtása növendékeinek, amit az iskoláról, illetve tanítóról nem lehet elmondani. Mindez természetesen nem a kisdedovó érdeme. Egyszerűen számára nagyobb a lehetősége annak, hogy növendékeinek egyéniségével összhangzóan működjék.

Ha nincsenek is tantárgyak az *ovodában*, működésének mindamellett különböző területei vannak. a gyermeki lélek több oldalú tevékenységének megfelelőleg. E különböző területekre hivatgatja az *ovónó* a kisdedeket, akik jól érzik ott magukat, mert megfelelnek lelki és testi világuknak, továbbá egyéniségük amaz elemeinek, amelyek a gyermeki lélek általános tulajdonai. A kisded a társas élet után vágyódván, elég könnyen engedni háttérbe szoríthatni a különleges egyéni vonásokat, amelyek mindjárt kezdetben, t. i. a kisdednek a társas életben való első megjelenése alkalmával a szokatlan látványtól meghatva, vesztenek merevségükből és erőszakosságukból.

Az *ovoda* munkaköre a következő: Ima, dal, vers, mese, játék, torna, játékos rajzolás, társalgás, érzékfejlesztő játék, alaki munka. Amint látható, a legtöbb munkát az egyéniségek összeegyeztetésére fordítja a kisdedovó, munkálkodásának úgyszólván minden területe ezt a célt szolgálja, még pedig a kényszer, az erőszak alkalmazása nélkül. Alkalmos eszköz az egyéniség veszélyeszerű elemeinek gyöngítésére a sokaktól talán lebecsült, de a közös nevelésben páratlanul bizonyult társasjáték. Mások tisztelőtére, magunk megbecsülésére szoktat, egészen öntudatlanul növeli az igazságszeretetet és becsületérzést, az önzésnek el kell tűnie benne, a szeszélyeskedésnek elmosódnia.

A mese szintén ilyesforma eredményt céloz. Az *ovodába* jövő kisded már lemondott arról, hogy a világ középpontja legyen, de még mindig nagyon fontos személyiségnek tartja magát; a mesében azonban másokat lát cselekedni, másokra figyel, saját személyének félre kell vonulnia, hogy mások jelenjenek meg az előtérben. E «másokat» nemcsak megtűri, hanem esetleg csodálja és követi: mese

és játék ebben egy uton haladnak, de el is térnek abban, hogy a játék valami valóság, amelyben ő cselekvőleg részt vesz, míg a mese képzeletét működ-teti, neki magának a mese cselekvésében tevőleges szerepe nincsen.

A dal és vers részben bizonyos kezdetleges művészi célokat szolgál, a rend és harmónia csiráit ültetve el a kisded lelkében, részben érzelmi világának gazdagítására valók. Abból, hogy a kisded különböző módon fogadja be a dalokat és verseket, kiviláglik, hogy ezek egyéniségének a legsajátosabb vonásait is érintik, jóval erősebben, mint a mese és játék. Itt tehát a kisdedovó (igaz, hogy minden határozottabb szándék nélkül) az egyéniség sajátos elemeit is tevékenységre indítja, anélkül, hogy elhanyagolná az összeegyeztetést, amelyet mint első feladatát, jellemeztünk.

A dal és vers azonkívül az «értelmi tehetségek» országában is hódít, amennyiben az emlékezet gyakorlásának eszköze, de e tekintetben az *ovoda* csakis az egyéniség általános vonásaira van tekintettel, épen úgy, mint az akarat edzésében, amit a vers és dal felmondásával ér el: ezzel ugyanis bátorságot önt a gyermekekbe. Magától értetődik, hogy a nyilvános ünnepségeken a kiválóságokat szerepelteti s így sajátos vonások fejlődését segíti elő: ezt azonban az ünnepségek természete, a siker biztosítása, az *ovodai* szereplők és a hallgatóság nyugalma eléggé megmagyarázza. A torna oly kezdetleges formában jelentkezik, amely megfelel a kisdedek értelmi színvonalának, mindamellett jelentékeny elősegítője az egyéniségek összeegyeztetésének. A játékos rajzolás, társalgás és érzékfejlesztő játék rendeltetését már a nevük elárulja. A játékos rajzolás az ügyességét alkalmazza ki és esetleg erősíti, a társalgás a gyermek ismereteit gyarapítja, az érzékfejlesztő játék az élettani felfogó képességét neveli kellemes módon és formában. Mindhárom munkakörben a különbségek kiegyenlítésére törekszik az *ovoda*. Az a munkakör, melyet alaki munka elnevezéssel szoktunk megjelölni, a gyermek egyéniségével a legbensőbb kapcsolatban van. A megfigyelőképességet erősíti, tér- és időbeli rendre, tisztaságra szoktat, nemes versenyre buzdít, a kezűgyűsséget (munka) növeli és végül, nemes örömmel és önértetek forrása. Az *ovodában* az ima általános és nem emel válaszfalat a gyermekek közé.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A Szent-István-Társulat ez évi pártolótagsági könyvei a régi és állandó szokás szerint ismét felülmulják az előző évek illetményeit, bármily hihetetlenül hangozzék is ez az állítás. A 2 korona 20 fillér tagdíj ellenében az idén szintén négy könyvet kapnak a tagok és pedig a következőket: *A kisdedovó feladata a háború alatt és azután*, írta *rudinai Molnár István* ny. földmívelésügyi miniszteri tanácsos. *Képek a nagy egyházatyák korából*. Irta *Vargha Dezső dr.* A Szent-István-Társulat irodalmi pályázatán díjat nyert két elbeszélés. A Szent-István-Társulat 1917. évi naptára. Tagdíjak a Szent-István-Társulat igazgatóságához küldendők.

A fényesen sikerült Szent-István-napi országos körmenet alkalmával a katonai zenekarok nagyon feltűnő, szép Mária-dalokat adtak elő, melyeket Kontor kollégánk írt és alkalmazott zenekarra,

Különösen hangulatos volt Párvy Sándor versére írt Magyarország Nagyasszonya», «Gyászbaborult egek» és amidőn Ő eminenciája, a primás, a hadsereget megáldotta, «Szent Istvánnak ünnepén» című énekek. Kaphatók a szerzőnél, Budapest, Lánchíd-utca 2. sz.

Az új tanévre nagyon ajánlatos énektankönyvek címei: Laudate Pueri, elemi isk. részére, két hangra, írta Lupsay Kálmán; ára 1 kor. 50 fill. Ünnepi daloskönyv, 3—4 szolamú gyermekkarra írta Kontor Elek; ára 3 kor. Ünnepi daloskönyv, 4 szolamú vegyeskar, főgimnáziumok részére írta Kontor Elek; ára 3 kor. — Mindezek kaphatók Kontor Elek kollégánknál, Budapest, II., Lánchíd-utca 2. sz.

Igen jó háborús olvasmányok. Az Egri Népkönyvtár új füzetei a következők: *Háboruskodó országok.* Írta Bata Joákim. Ára 20 fillér. *Vigasztaló fájdalom Szűz.* Írta Mikes Lajos. Ára 30 fill. *Kedves rokkant hősöm!* Írta Egyedi László. Ára 20 fill. *A kesergők leckéje.* Írta Kriston Endre. Ára 20 fill. — Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4. és Egerben, az érseki liceumi nyomdában, legalább 50 füzetnek egyszerre rendelésénél 20%o árkedvezményel.

HIREK.

A nem állami tanítók érdekében. A nem állami tanítók anyagi helyzetének javítására országos tevékenységet indított Dobó Sándor, a Tanítók Lapja szerkesztője. A mozgalomnak első lépése az lesz, hogy a hitfelekezeti orsz. tan. egyesületek Budapesten szeptember hó első felében tanácskozásokat tartanak. A mozgalom azzal indult meg, hogy Dobó Sándor megkérdezte az összes orsz. tanegyesületek elnökeit. A válaszokról így számol be:

Örömmel jelzem, hogy a nem állami tanítóság vezérferfiái teljesen helyeslik a mozgalom irányát, tárgyát és az összejövetel csak napok kérdése.

Új úton vagyunk tehát, mely úton egyenes irányban a cél felé — nem törődve az akadályokkal, a szurós tövisekkel, az árkokkal — rendületlenül kitartunk.

A mi sérelmeink speciális jellegűek és e sérelmek iskolafenntartóinknak is sérelmei, ezért reméljük, hogy mindnyájan mellénk állanak, támogatnak és segítenek, hogy munkánk eredményre vezessen.

Legelső sorban Ember Károly adott választ, mondván a többek között: Igen helyeslem, hogy a nem állami tanítók érdekében együttes komoly lépést óhjtának tenni az érdekelték... Azonban érdekelttem a dolog iránt és azt az értesítést nyertem, hogy a mostani háborús és drága időben több hatása volna, hogyha az orsz. egyesületek elnökei ülnének össze és egy egységes memorandumot nyújtanának be... Azt, hogy az illetékes tényezők fogadjanak és meghallgassanak, azt előkészíteni itt én vállalom. Már eddig is sokat jöttem-mentem ebben a dologban.

Moussong Géza a dologról így ír: «Ami azt a dolgot illeti, melyet Ember Károlyal közöltél, azt én örömmel veszem, abban a formában, amilyenben te gondoltad stb.»

Alexy Lajos: «Melegen üdvözöllek soha nem fáradó készségedért, mellyel a közös érdekek, közös sérelmek és közös sóhajtások szószólója, vitéz zászlóhordozója vagy. Szívesen csatlakozom az evang. tanítók orsz. egyesülete nevében és képviselőként

a mozgalomhoz és abban a nekem kiosztandó szerepet elvállalom.» Az orsz. gyűlést ő is, mint Ember Károly szinte lehetetlennek tartja s így ír: «Én jobbnak találnám, ha csak mi: az országos felekezeti tanítóegyesületek elnökei és általunk magunk mellé szőlított tanítóegyesületi elnökök, esetleg orsz. egyesületeink vál. tagjai jönnének össze. És természetesen a gör. kath. és községeiket, valamint a társulatiakat is magunk közé hívnanék.»

Weisz Miksa az orsz. izr. tanítóegyesület h. titkára írt először, jelezvén, hogy Stern Ábrahám elnök a Semmeringen van, kijelentvén, hogy: «az elnökség Budapesten levő tagjai igaz lelkesedéssel helyeslik a kezdeményezést.»

Igy előkészítve a dolgot, az összes levelezéseket áttettem Simon Károly úrhoz, nem találván magamat kompetensnek arra, hogy az ügyet tovább vezesse. Kértem, intézkedjék, kijelentettem, — ami talán részemről felesleges is volt — hogyha kell, mindenkor és mindenben állok rendelkezésére. *Simon Károly erre részletesen válaszolt és a többek között ezeket írta: Fel fogom kérni Ember Károlyt, — azért ötöt, mert a legnagyobb felekezeti tanítóegyesület elnöke és mert Budapesten lakik — hogy a lehető legrövidebb idő alatt hívja össze a nem állami tanítók országos szervezeteinek elnökeit, esetleg egy maguk mellé veendő bizalmi férfiúval Budapestre értekezletre.*

Ennek az értekezletnek célja volna megállapítani az akció tovább vitelének módját, de esetleg már megkezdhetné tényleg is az akciót, stb.

A felszólítást Ember Károly megkapta és annak értelmében már meg is tette a szükséges intézkedéseket.

Az új iskolai év. A kultuszminister leiratot intézett a vármegyék közigazgatási bizottságaihoz az új iskolaév megnyitására vonatkozóan. A múlt évi miniszteri utasítás az iskolabajárás kötelezettségének korlátozására és a szorgalmi idő megállapítására nézve az 1916—17-iki tanítási évre is érvényben marad. A miniszteri leirat szerint az elemi népiskolák I—III. osztályait már szeptember elején meg kell nyitni és a tankötelesek június végéig tartoznak iskolába járni. A tulnyomóan mezőgazdasággal foglalkozó községben a III. osztályt csak október 1-én kell megnyitni és április 30-án be lehet ismét zárni. Az V. és VI. osztály növendékei, valamint az ismétlő-iskolák csupán november 15-étől április 15-ig kötelesek iskolába járni. A legújabb miniszteri utasítás elrendeli az 1916—17. tanévre a tankötelesek összeírását az egész országterületén, a főváros kivételével, hogy a népiskolákban elejét vegyék a gyakori iskolakerüléseknek. Az összeírás *november hó második felében tartandó meg.*

Iskola a püspöki palotában. A hajdúdorogi görög-katolikus püspökség székhelyének Nyiregyházára történt áthelyezésével használaton kívül került a hajdúdorogi püspöki vikárius palotája. Miklósy István megyéspüspök ezt az épületet most díjtalanul átengedte a szervezendő állami polgári fiú- és leányiskola számára. A miniszter köszönettel elfogadta az ajánlatot. A palotában szeptemberben nyílnak meg a szóban lévő iskolák.

Orosz fogságban. *Sentgyörgyi Ferenc* bakony-szentiváni tanító, fia Sz. Gyula, pusztaszentmihályi kántortanítónak, tart. zászlósa 18. honvéd gyalogezredben, ki már mult évben hősiessé viselkedéseért dicséret elismerést és bronzérmét nyert, f. évi július 28-án sebesületlenül orosz fogságba került.

Érdekes
érdekes
kezdő:
(analfabéta)
az olvasó
220, a
a német

M.
vallás-
halálos
a család
Felelten

Bud
(Budapest)
hirdet.
80 kor.

Nag
tanítói
tárból
kértillet
szetben
kamráb
tanítóné
Személy
des tan
tanítóné
30 kor
A kellő
a válasz
János
küldenc

A b
től máj
pályáza
szoba á
cimzenc

Nag
pályáza
kamra,
szántóf
Község
szentmi
kor. Sté
plébánc

A z
tes kere
kor. Ké
dendők

A s
14-éve
kívül ka
vényesá
Személy
meg. K
u. p. N
elnök.

Az
állásra
dalom:
öl fa, t

Érdekes statisztika. A harcban álló nemzetekről érdekes statisztika a kultúra szempontjából a következő: 1000 katoná közül írni-olvasni nem tud (analfabeta) az oroszoknál 617, a szerbeknél 413, az olaszoknál 306, a magyarnál 220, az osztráknál 220, a belgáknál 92, a franciáknál 30, az angolnál 10, a németnél 5.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

M. F. Az illető özvegy kérelmezte a nyugdíjat a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól. Csatolja: a halálesetről szóló bizonyítványt, a nyugdíjkönyvecskét, a családi értesítőt és a hatósági bizonyítványt. — **M. S.** Feleltem. — **Plebánia.** A törvény értelmében az állás

betöltendő pályázat úján. Az 1913. év. XVI. t. c. in tézedeése értelmében csak egy évig alkalmazhatnak ideiglenes tanítót. Csak átszervezés úján tölthető be a férfitanítói állás tanítónő pályázóval. Az átszervezést az iskolaszék eszközli az egyházi főhatóság jóváhagyásával. **Dunántúli.** 1. A kiválasztott könyvhöz való vezérkönyv a legjobb. Található a Szent István-Társulat könyvjegyzékében több is. 2. Forduljon a kir. tanfelügyelőséghez, terjessze be az 1907. évi XXVII. t. c. ben előirt kimutatót. A mult évben miniszteri rendelet szorgalmazta a tanítói járandóságok behajtását. A közigazgatási hatóságok intézkedjenek e rendelet értelmében. — **Z. K.** Válaszoltam. — **B. F.** A részletes béketervben a tanító főleg helyi viszonyokra tekint az anyag elrendezésénél. Így szolgálja az iskola a helyi életigényeket. — **B. V.** Már szétszedték. — **S. I.** Megkaptam. Atnézem és szeptember hónap folyamán a kívánt bírálatot megadom. — **P. E.** Nem hívják be.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

A pályázati hirdetéseknel minden szó egyszeri közlési díja 6 fillér.

Esztergomi érseki megye.

Budapesti kath. Patronage Egyesület Fiú Otthona (Budapest, IX., Köztelek-u. 1.) tanítói állásra pályázatot hirdet. Járandósága lakás és teljes ellátáson kívül havi 80 kor. 376 2—2

Nagytapolcsány város róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése az iskola pénztárából évi 1078 kor. és 20 kor. irodaátalány, 30 kor. kertilletmény a várostól, a többi államsegély. Természetbeni lakása áll: két szoba, előszoba, konyha és éléskamrából. Kötelessége díjlevél szerint. Pályázhatnak tanítónők is, de orgonálni tudók előnyben részesülnek. Személyes megjelenés kívánatik. Azon esetben, ha rendes tanító választható nem volna, ezen állásra helyettes tanítónőt keresünk, kinek fizetése havonta 80 korona. 30 kor. kertilletmény és a fenti természetbeni lakás. A kellően felszerelt kérvények *aug. 31-ig*, mely napon a választás is megejtetik, nagys. és főt. *dr. Bundala János* c. kanonok, plébános, iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. *Nagytapolcsány. Reskó József*, igazg.-tanító. 433 2—2

A bósi (Pozsony m.) róm. kath. iskolához szept. 15-től máj. 30-ig, illetve a hadbavonult tanító hazaérkezéig pályázat hirdetetik. Fizetés 80 kor. havonként, bútorozott szoba ágyemű nélkül. Kérvények *szept. 1-ig* iskolaszékre címzendők. 475 1—1

Nagysalló róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet *okt. 1-ig*. Javadalma: 3 szoba, konyha, kamra, pince, 2 istálló, 1 szin, 28 kat. hold 600 □ öl szántó föld, 192 □ öl kert, 28 m. kemény hasáb tűzifa. Község pénztárából 21 kor. Alapítvány után 37-60 kor., szentmise alapítvány után 16-80 kor. Ostyasütésért 32 kor. Stóla 80 kor. Kérvények *Varga József* esperes-plébános címére küldendők. 472 1—2

A zsigárdi (Pozsony m.) róm. kath. iskolához helyettes kerestetik. Fizetése 10 hónapra 800 kor., fűtésre 20 kor. Kérvények a róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldendők. 473 1—1

A sóshartyáni róm. kath. kántortanítói állásra *szept. 14-ére* pályázat hirdetetik. Javadalma: szabad lakáson kívül kántortanítói helyi járulék értéke 1189 kor. és a törvényesállamsegély. Ének és orgonapróba d. e. 10 óraker. Személyes megjelenés kívánatik. Költségek nem térítettek meg. Kérvények az iskolaszékre címzendők. Sóshartyán, u. p. Nógrádmegyer. *Mráz György* plébános, iskolaszéki elnök. 454 1—1

Az **ipolybalogi** (Hont m.) róm. kath. kántortanítói állásra *szept. 8-ig* pályázatot hirdet az iskolaszék. Javadalom: földjárandóság 25 p. m. búza, 15 p. m. rozs, 4 öl fa, borválság 28 kor. Török alapítvány 24 kor., stóla-

jövedelem 70 kor., ostyasütés 10 kor. Lakás 2 szoba, konyha és mellékhelyiségek. A pályázatok ft. *Gürtler Dénes* plébános úrhoz küldendők Ipolynyékre. Személyes megjelenés előny. 461 1—1

A turiszkállosi róm. kath. kántortanítói és osztálytanítónői állásra pályázat hirdetetik. Jövedelme a javadalmi jegyzőkönyv szerint: természetbeni lakás, 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 524 öl kert, 2 kat. hold 1006 □ öl pénzértéke 50 kor. Párbérpénz értéke 266 kor., kántorpénz 24 kor., Ghyczy-alapítványból 262-50 kor., mise-alapítványok után 4 kor., stóla-jövedelem 60 kor. tandij-párber 200 kor. Pályázhatnak minden okl. kántortanító és kántorira képesített tanítónő. Kötelessége a kijelölt tanteremben osztályokat tanítani és az ismétlőiskolásokat, nemkülönben a szokásos kántori teendőket végezni. Osztálytanítónő fizetése 100 kor. a hitközségtől, a többi államsegély, 1 bútorozott szoba, fűtéssel, 1 kis konyha. Kötelessége [a kijelölt tanteremben osztályokat tanítani s mindkét tanterem növendékeit kézimunkára oktatni. Pályázhat minden okl. tanítónő. Mindkét állásra a pályázatok *szept. 9-ig* az ekeci róm. kath. plébániahivatalhoz Ekecs (Komárom m.) nyujtandók be. Az állások megválasztás után rögtön elfoglalandók. 463 1—1

Tokod (Esztergom m.) róm. kath. iskolaszéke hős halál folytán megüresedett férfi osztálytanítói állásra *szept. 10.* határidővel pályázatot hirdet. Fizetése, lakpénze törvényes. Kántori teendőkből jártasaknak előny adatik. 494 1—1

Gyerkre (Hont m.) helyettesül lehetőleg kántoriak végzésére is vállalkozó okl. tanítónőt keresünk. Helyettesítés tartama hadbavonult kántortanítónk végleges visszatéréseig, de legkésőbb 1917. május 31-ig. Fizetés havi 100 kor., esetleg a kántori stóla, 1 1/2 öl tűzifa. Lakás egy szoba legszükségesebb bútorzattal. Tanítás kezdete *szept. 15.* Pályázat *szept. 8-ig* róm. kath. plébániahivatalhoz küldendő. 498 1—1

A vágfarkasdi róm. kath. népiskolánál helyettesre van szükség, a tanévre esetleg a háború végéig. Fizetés havi 80 kor. Okl. ovónok is pályázhatnak. *Iskolaszék.* 503 1—1

Egbell (Nyitra m.) róm. kath. iskolájánál megüresedett tanítói állásra *szept. 16-ig* pályázat hirdetetik, amelynek javadalma a helyi forrásokból 815 kor., megfelelő államsegély, egy szobából álló bútorozott lakás lakbérpótlékkal. Tót nyelv ismerete szükséges. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 517 1—1

Köbölkútra (Esztergom m., vasútállomás helyben.) hadbavonult tanító állására helyettes róm. kath. tanító vagy tanítónő kerestetik *szept. 10-iki* határidővel, 1150 kor. fizetéssel, lakással. Kántoriakban jártasság előny. *Iskolaszék.* 516 1—1

A brogyáni (Bars m.) róm. kath. iskolaszék szept. 1-re kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhat nőtanító is. Fizetése törvényszerű, új javadalmi jegyzőkönyv felvétele miatt rendezés alatt van, áll helyiforrásokból és államsegélyből. Állás azonnal elfoglalható. Kérvények *Smotlák Antal* isksz. elnök címére küldendők. Oszéplak, u. p. Nagybossány. 515 1—1

Egri érseki megye.

A mátramindszenti róm. kath. iskolaszék a háború végéig helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése évi 800 kor. Tanítónők, óvónők is pályázhatnak. A választás szept. 2-án lesz. A kérvények a dorogházi plébániára küldendők. 430 2—2

Recsk (Heves m.) róm. kath. népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdet. Javadalmazás hitközségi pénztárból 100 kor., a többi államsegély és törvényes lakbér. Kötelessége a díjlevél szerint. Választás szept. 4-én. Okmányok *Fülék Lajos* plébánoshoz küldendők. 474—1

Jásztelek (Jászberény mellett) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdet. Kötelessége: a mindennapi és ismétlő iskolának reábizandó osztályát a törvény kívánalmai szerint lelkiismeretesen vezetni s növendékeit vallásosan és erkölcsösen nevelni. Javadalma: a községtől 730 kor., lakáspénz 240 kor. és az 1913. évi XVI. t. c.-nek megfelelő államsegély. Tanítónők is pályázhatnak. A szabályosan felszerelt kérvények aug. 30-ig a jászteleki iskolaszékhez küldendők. Az állás a választás után szeptember közepe táján elfoglalható. 486 1—1

A felsőnyárádi róm. kath. iskolaszék hős halál következtében megürit kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Lakás természetben. Fizetés törvényszerű. Kötelesség díjlevél szerint, választás szept. 8-án d. u. 4 órakor. Személyes megjelenés előnyös, de önköltségen. Megfelelő pályázó hiányában 100 kor. havidíjjal mellett segéd-tanítói állásra nők is pályázhatnak. Szabályszerűen felszerelt kérvények (Róm. kath. plébánia Felsőnyárad, Borsod m.) küldendők. 495 1—1

A nyírbátori anyaegyházhoz tartozó Piricse fiókhitközség kántortanítói állására elhalalozás folytán pályázatot hirdet. Javadalmazás: 22 hold 99 □ öl első osztályú szántó föld, miből 1 hold rét, akácfával két oldalán kerítve. Párber egész pár után 1 véka rozs és 40 fillér, fél pár után 1/2 véka és 20 fillér. Egyenértéke 100 kor. Kézpénz a hitközség pénztárából 130 kor. Stóla kb. 50 kor. Államsegély 1000 kor. s megfelelő korpótlék. Tisztes lakás a szükséges melléképületekkel, 1/4 hold kerttel. Választás szept. 15. Az állás okt. 1-én elfoglalható. Kérvények *Révai Kelemen* róm. kath. lelkész, iskolaszéki elnökhöz Nyírbátorba küldendők. Nők is pályázhatnak. 508 1—1

A hámori róm. kath. kincstári iskolánál megüresedett tanítónői állásra pályázat hirdet. Javadalma a m. kir. kincstártól 600 kor. törzsfizetés, 24 ürm³ kemény tűzifa, a fizetésbe 96 kor. pénztértékben beszámítva, természetbeni lakás. A törvényszerű fizetést teljes összegére kiegészíti a m. kir. vall.- és közoktatásügyi miniszter. Kérvények szept. 15-ig ft. *Rétay Kálmán* miskolc-felsővárosi plébános kerületi tanfelügyelőhöz Miskolcra, küldendők. 505 1—1

Rudabányai róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalmi jegyzőkönyv szerint jövedelme 1781 kor. Ebből 1223 kor. kézpénz, 200 kor. stóla, 8 köböl rozs, 87 véka párberrosz, 1 1/2 öl tűzifa, 1584 □ öl parlagszölő, lakás. Köteles a mindennapi és ismétlő iskolát ellátni, minden kántori teendőket végezni, nagy ünnepeken és szükség esetén a szuhogyi kántornak segítségére lenni. Pályázatok kellően felszerelve szept. 8-ig *Rugány Bertalan* iskolaszéki elnökhöz Szuhogy, u. p. Szendrő (Borsod m.) küldendők. Választás szept. 9-én d. e. lesz. 504 1—1

A tiszánai róm. kath. elemi iskolánál üresedésben lévő tanítói állomásra pályázat hirdet. Javadalma: a hitközség pénztárából 800 kor., failletmény 48 kor., kertiletmény 20 kor., a többi megfelelő fizetési fokozat szerint államsegély. Ezenkívül szép lakás, két szoba, előszoba, konyha, kamra. Az öl, pince és padlás közös.

Pályázhatnak a kántorságban némi jártassággal bíró férfi és nőtanítók. Kérvények szept. 15-ig küldendők az iskolaszék címére. Az állás azonnal elfoglalható. 513 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

A turócnémeti felsővégi róm. kath. népiskolához pályázat ismételtén hirdet. Fizetése államsegéllyel törvényes. Határidő szept. 20-ig. *Iskolaszék.* 490 1—1

A 14-ik számban leközlött két barskaproncai pályázat határideje szept. 20-ig meghosszabbított. *Iskolaszék.* 489 1—1

A garampéterii kántortanítói állásra pályázat hirdet. A felszerelt folyamodványok okt. 20-ig az iskolaszéki elnökhöz benyújtandók. Jövedelme tanítói 1221-03 kor., kántori 447-55 kor. 500 1—1

Csanádi egyházmegye.

A gézafalvai (Temes m.) róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése havi előleges részletekben 800 kor. tanítói, 200 kor. kántori. 10 m. tűzifa. Megfelelő államsegély. Természetbeni lakás. Kötelesség a díjlevél szerint. Német nyelv szükséges. Pályázhatnak zenében jártas tanítónők is. Határidő aug. 31. Kellően felszerelt kérvények róm. kath. plébánia. Omor címre küldendők. 450 1—2

Az izgári róm. kath. filiális kántortanítói állásra pályázat hirdet. Javadalmazás: szép lakás, melléképületekkel, nagy veteményes kert, fizetés helyi járulékokból és államsegélyből törvényes. Kötelesség: az osztatlan vegyes elemi népiskola mindennapi és ismétlő tenköteleseinek tanítása, kántoriak végzése. Pályázhatnak okl. férfi- és nőtanítók szept. 8-ig. Az állás szept. 15-én elfoglalható. Pályázatok az érszegi róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. (Krassó-Szőrény m.) 476 1—1

Győri püspöki megye.

Egyházafalvi róm. kath. iskolaszék helyettes tanítói (tanítónői) állásra aug. 29-ig terjedő határidővel pályázatot hirdet. Fizetése havi 100 kor. Lakás 2 szoba, egyik a legszükségesebb bútorokkal ellátva. Kérvények az iskolaszéki elnökséghez intézendők. Egyházafalu, posta Sopronhorpács. 467 1—1

A felsőkismartonhegyi róm. kath. iskolaszék a megüresedett felsőkismartonhegyi kántortanítói állásra aug. 31-ig pályázatot hirdet. A kántortanítót megilletik: 1. Törvényes lakás és a szolgálati éveknél megfelelő törvényes tanítói fizetés. 2. Kántori stb. jövedelem címén körülbelül 500 kor. A tanítás nyelve magyar, de kívánatos a német nyelv tudása, nemkülönben az egyházi zenében való jártasság is. A folyamodványok főmált. *Eszterházy Miklós* herceg úrhoz intézendők és a felsőkismartonhegyi róm. kath. iskolaszéknek nyújtandók be. Felsőkismartonhegy, Sopron m. Az iskolaszék. 453 1—1

A feketevárosi róm. kath. iskola hadbavonult tanító helyettesítésére helyettes tanerő kerestetik. fizetése havi 80 kor., lakás és tűzifa. Pályázati határidő aug. 26. Róm. kath. iskolaszék. 460 1—1

Tét. (Győr m.) Bevonult tanító helyettesítésére aug. 25-ig pályázhatnak róm. kath. okl. férfi és nőtanítók, esetleg okl. óvónők. *Plébániahivatal.* 464 1—1

A czinfalvai róm. kath. iskolaszék osztálytanítói (női) állásra pályázatot hirdet. Törvényes fizetés, egyszobás lakás, fajarandóság. Kötelessége a díjlevél szerint. Választás aug. 27. Az állást szept. 1-én kell elfoglalni. Elnökség. Czinfalva. (Sopron m.) 465 1—1

Acsalag (Sopron m.) filiális községben az 1916/17. tanév 10 hónapjára helyettes tanítót vagy tanítónőt keresünk. Fizetés havonként 120 kor. és lakás. Szűkebb körű kántori teendők esetleges végzése mellékes jövedelmet biztosít. Pályázati határidő szept. 2. *Plébániahivatal.* 396 1—1

A keresztényi (Sopron m.) magyar tannyelvű róm. kath. osztatlan népiskola kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Szép új 2 szobás lakás, megfelelő melléképületekkel és 651 □ öl kert. Jövedelem a községtől 9 kat. hold szántó, 3 öl fa stb. címen 780-44

kor. és az segély. Ké Választás lyes meg Ujkerre p

A ráb szabadság az 1916/1 det, mely tanévre 12

Bácstó hadi iskol dettetik. I magyar, szokás sze tani. Foly róm. kath szék.

Helyet kor., stóla lehet. Pléb

A borc helyettes t tessel és és 1/2 öl tatik a m hat. Kán Pályázati landó. Bc

Mohol sok közö róm. kath sokra ren

kei F) isl vonulása állásokra javadalma község há bad lakás iskolatere

község há tanítók ja havi elől tisztogatá választott két nemb tani és a tanítóegy kép okmá székre cí Ferenç ké

Vehéc végéig he Fizetése s is. *Iskola*

A viz állásra p kétszobás marhára □ ölnyi 4. Párber vektől 18 megtérít kamat 4 kor. 9. A Az állás osztályt istentiszte felszerelt elnökhöz de az u 12-én d. *Kerékgyá*

kor. és az 1907. évi XVI. t.-c. alapján megfelelő államszegély. Kötelességek díjlevél szerint. Határidő szept. 20. Választás szept. 24. Állás azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés ajánlatos. Kérvények iskolaszék címére Ujkérre plébániahivatalhoz küldendők. 509 1—1

A **rábapordányi** róm. kath. iskolaszék betegség miatt szabadságot III. sorszámú osztálytanítója helyettesítésére az 1916/17. tanévre szept. 1. határidővel pályázatot hirdet, melyre tanítónok is pályázhatnak. Fizetés az egész tanévre 1200 kor. és egyszobás lakás. *Iskolaszék.* 493 1—1

Kalocsai érseki megye.

Báctóvárosi róm. kath. iskolaszék I—II. osztályra a hadi iskolai évre szept. 15-től, június 15-ig pályázat hirdetik. Fizetése havi 150 kor. utólagosan. Tannyelv magyar, de német nyelv tudása is kívántatik. Köieles, szokás szerint napi, 5 órán, illetve heti 25 órában tanítani. Folyamodhatik tanítónó és okl. óvónó is. Kérvények. róm. kath. iskolaszékhez küldendők. *Róm. kath. iskolaszék.* 365 2—2

Helyettes kántortanító kerestetik. Fizetése havi 80 kor., stóla és búcsuzatatók, lakás. Nyugdíjas vagy nő is lehet. Plébániahivatal. Ré. (Bács m.) 479 1—2

A **boróczi** (Bács m.) róm. kath. iskola II. oszt. ideiglenes helyettes tanítói állásra tanító kerestetik havi 100 kor. fizetéssel és havi 20 kor. lakás fejében. Ezenkívül 4 m. szén és 1/2 öl fa. Tannyelv magyar-német, ép ezért megkivántatik a magyar német képesítés. Csakis férfitanító pályázhat. Kántori teendőket végzők előnyben részesülnek. Pályázati határidő szept. 5. Állás szept. 11-én elfoglalandó. Boróczi róm. kath. iskolaszék. 491 1—1

Mohol (Bács-Bodrog m.) nagyközséghez tartozó szállások között az úgynevezett *kisúti A)* és a *szabadkai úti D)* róm. kath. felekezeti iskolánál megüresedett tanítói állásokra rendes tanítói, továbbá a *gunarasi C)* és a *töviskei F)* iskolánál a tanítók katonai szolgálatra történt bevonulása folytán a jövő 1916—17. tanévre segédtanítói állásokra pályázat hirdetik. A rendes tanítói állások javadalma egyenként: 1. A törvényes fizetés Mohol nagyközség házipénztárából havi előleges részletekben. 2. Szabad lakás, a hozzátartozó telek használati jogával. 3. Az iskolaterem fűtése és tisztogatása fejében ugyancsak a község házipénztárából évi 120 kor. átalány. A segéd-tanítók javadalma egyenként: A törvényes 800 kor. fizetés havi előleges részletekben és 120 kor. tanterem fűtési és tisztogatási átalány. Okl. óvónók is pályázhatnak. A megválasztottak kötelessége az illető iskolához tartozó mindkét nembeli mindennapi és ismétlő tanköteleseket tanítani és a rendes tanítóknak a «bács-tiszavidéki róm. kath. tanítóegyesület» tagjai sorába lépni. A pályázók kellőképp okmányolt kérvényeiket a moholi róm. kath. iskolaszékre címezve szept. 30-ig aluirotthoz adják be. *Michler Ferenc* kerületi esperes, moholi plébános. 507 1—1

Kassai egyházmegye.

Vehécsi (Zemplén m.) róm. kath. iskolához a háború végéig helyettes kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése szorgalmi időre 800 kor. Pályázhatnak tanítónok is. *Iskolaszék.* 487 1—2

A **vizsolyi** (Abaujtona m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 1. természetbeni kétszobás lakás konyhával, kamrával és kerttel. 2. 5 db marhára való legeltetés egyenértéke 10 kor. 3. 2020 □ölnyi szántóföld kataszteri jövedelme 12:26 korona. 4. Párberpénz a hivatól 23:26 kor. 5. Párberrozs a hivatól 18:9 hektoliter, egyenértéke 156:87 kor. 6. Párbermegtérítés a vallásalapból 17:50 kor. 7. Misealapok után kamat 4:80 kor. 8. Stolaris javadalom a hivatól 37:50 kor. 9. A még hiányzó összeg államszegélyből pótoltatik. Az állás okt. 1-én foglalandó el. Kötelessége a III—VI. osztályt vezetni s az ismétlőiskolát ellátni, az összes isentiszteleteken a kántori teendőket végezni. Kellően felszerelt folyamodványok szept. 12-ig az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Személyes megjelenés szükséges, de az utiköltség nem térítetik meg. Választás szept. 12-én d. e. 10 órakor. Vizsoly, (állomás Korlát-Vizsoly). *Kerekgyártó Mihály*, plébános. 521 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Aklos-töviskes-pusztán (Békés m.) uradalmi róm. kath. osztatlan, vegyes iskolához okl. tanítónó kerestetik helyettesnek. A rendes tanító a harctéren van. Fizetés: havonta előre 80 kor., 60kg. búza, 1:20 kg. szalonna, 1 kg. szemes bab, 1 kg. borsó, lakás, mely a tanteremmel egy épületben van és körülveszik a gazdasági alkalmazottak lakásai, fűtés és tüzelés. Kosztal maga látja el magát, mert ott nem lehet másnál kapni, ezért jó, ha anyját vagy rokonát hozza magával. Állomás elfoglalandó okt. 1-én. Kérvények okmányokkal szept. 1-ig küldendők *Szabó Sándor* róm. kath. lelkészhez, Szeghalomra. 455 1—1

A **köröstarjani** (Bihar m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: Alapítványi pénztárból 342 kor., hitközségtől 102 kor., stóla 40 kor., 4 1/2 kishold szántóföld 90 kor., 85 véka rozs 170 kor., 8 fuvar 32 kor. értékben, többi államszegélyből, szép lakás előszobával, melléképületekkel, nagy kerttel. Kötelessége: Kántori teendők végzése és az iskolaszék által kijelölendő osztályok tanítása. Kántorpróba, választás szept. 14. mise után. Utazási költségek nem térítettek meg. Állás azonnal elfoglalandó. Felszerelt kérvények plébániahivatalhoz küldendők. 499 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Bossánynepródi róm. kath. iskolához helyettes tanító (nő) jelentkezék. Fizetése rendes. Pótlék címén 200 kor. a községtől. *Iskolaszéki elnök.* Alsómotesci (Trencsén m.) 366 2—2

Alsómotesci róm. kath. kántortanítói állásra szept. 8-ig pályázat hirdetik. Jövedelme: 928 □öl szántó, 6 hold 1563 □öl legelő, 856 □öl kert, 6 hold erdő, 3 községtől 14 1/2 p. m., uradalomtól 5 1/4 p. m., 3 községtől 200 kéve gabona, községi pénztárból és uradalomtól cantáció 41:68 kor., 10:50 kor., alapítványokból 45 kor. stólaváltság 64 kor., offerák 20 kor., passióéneklés 6:17 kor., 20 m. fa az uradalomtól házhoz szállítva. Más fizetés törvényszerű. Emelett csak 20—25 iskolaköteles. Vasárnapi iskola. *Iskolaszék.* (Trencsén m.) 376 2—2

Lázrekára (Trencsén m.) rendes Lázra helyettes tanító vagy tanítónót keresek. Utóbbira óvónók is pályázhatnak. Törvényes fizetés, lakással. Plébániahivatal Láz. 451 1—1

Vágpattára (Nyitra m.) kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Kántori javadalma: 2 hold és 846 □öl szántóföld, 22 hl. rozs, 2 hl. bor, stóla 300 kor., tüzfára 40 kor., 1 koci széna, községi segélypénz 40 kor. Tanítói fizetése: 600 kor., a többi államszegélyvel kiegészítve. Lakása 2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló és házikert. Határidő szept. 15-ig. Nők is pályázhatnak. Tót nyelv ismerete szükséges. Iskolaszéki elnökség. Soponya.

A **nyitrai perjesi** róm. iskolaszék pályázatot hirdet bevonult tanítója helyettesítésére. Fizetés havi 100 kor., 1 szoba, konyha, fűtés, kertilletmény. Magán órákért külön díjazás. Pályázhatnak nők is. Pályázati határidő szept. 1. 484 1—1

Trencsénladányi róm. kath. népiskolához helyettes tanító, esetleg óvónó kerestetik. Tót nyelv tudása szükséges. Fizetése havi 80 kor., lakás, fűtés. Az állás okt. 1-én elfoglalandó. Kérvények a bellai róm. kath. plébániahivatalra címzendők. Vasuti állomás Trencsén-Várna. Ha a hadbavonult tanító időközben netalán visszajön, úgy a szerződés felbontottnak tekintendő. 520 1—1

Pécsi egyházmegye.

Gyulaji (Tolna m.) IV. sorszámú tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma községtől 500 kor., lakber 200 kor., (ebből leonandó egy bútorozott szoba értéke 40 kor.) kertilletmény 20 kor., fűtés 50 kor. és a törvényes államszegély. Pótlék díjlevél szerint Kántorságban jártas előnyben részesülnek. Az állás szept. 15-én elfoglalandó. *Az i. laszék.* 480 1—1

Pályázat egyé s önkéntes tanító helyettesítésére 80 kor. havi fizetéssel és bútorozatlan szoba, fűtéssel, kántoriakban jártas előnyben részesül. Teendők iskolaszék

rendelkezése szerint. Határidő *aug. 20.* Fadd, *Zányi György* iskolaszéki elnök. 449 1—1

A *mőzsi* (Tolna m.) róm. kath. iskolához helyettes tanító (nő) kerestetik. Javadalma: havi 100 kor. Lakásul egy szoba a legszükségesebb bútortalattal ellátva és fűtőanyag. Kérvények a plébániahivatalhoz küldendők. 501 1—1

Az *apari* róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Járandósága: 284 kor. és 100 kor. a gazd. ismétlő tankötelesek oktatásáért, párpénz 21-90 kor., stóla 80 kor., 7 hold szántóföld és rét 357-41 kor., 31 p. m. tiszta búza 238-08 kor., 14¹/₄ p. m. rozs 89-74 kor. 6 öl tüzelőfa udvarba szállítva 180 kor., 4 malomfuvar évi váltásösszege 24 kor., földmunkaváltás 80 kor., tanítói lakás, melléképületek, házi kert 210 kor., összesen 1664-41 kor. Ebből tisztán tanítói 1374-41 kor., tisztán kántori 80 kor., be nem számítható 210 kor. Ezenkívül a szolgálati éveknél megfelelő fizetékieskiegészítő államségély. Tannyelv magyar, a kántoriak németek. Kötelmek díjlevél szerint. Pályázati határidő *szept. 18.* Enekpróba megtartása kívánatos, ezen címen utiköltség nem lesz megtérítve. Ha a pályázat meddő maradna, a tanév végéig helytestanítói minőségben okl. tanítónő is alkalmazhatók, kinek járandósága: a teljes kántortanítói lakás használata, havi 80 kor. és 10 kor. az ismétlő tankötelesek oktatásáért és tanév végéig egy öl kemény hasábia. Ezenkívül (ha a német nyelvű kántori teendők végzésére vállalkozik) havi 20 kor. és a kántori stóladíjak. Felszerelt kérvények fenti határnapiig az *apari* róm. kath. iskolaszékre címezve, alulirothoz intézendők *Aparra*. (Tolna m.) *Klein József* plébános, iskolaszéki elnök. 514 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A *pusztavámi* róm. kath. iskolához helyettes kerestetik. Fizetése havi 100 kor. és egy szoba. Ovónők is pályázhatnak. *Plébánia*. 518 1—1

Szepesi püspöki megye.

A *zsigrai* róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Kérvények *aug. 27-ig* küldendők. Iskolaszék Zsiga, pósta Szepesváralja. 452 1—1

Erdődka (Arva m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázni lehet *szept. 20-ig*. Javadalom államségéllyel törvényszerű. Kötelességei díjlevélben. Házaspár is pályázhatik, amennyiben II. tanítói állás is szerveztetett. Tót nyelv szükséges. *Minohegy István* iskolaszéki elnök. 481 1—2

A *farkasfalvi* (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra *szept. 3-ig* pályázat hirdetetik. Jövedelme: törzsfizetés, termény és jövedelem 400 kor. Államségély 800 kor. Szabad lakás és kert. Nótanítók is pályázhatnak. Kérvények *Szlavkovszky Ferenc* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők, Ábrahám-pikfalva, u. p. Ménhárd. 456 1—1

A *ragyóczi* (Szepesváralja mellett) róm. kath. kántortanítói állomásra *szept. 17-re* pályázat hirdetetik. Jövedelem: 12 hold szántóföld és rét, gabona, tüzelőfa, készpénz, megfelelő államségéllyel kiegészítve. Új lakás és kert természetben. Tót nyelv ismerete szükséges. A háború tartamára mint helyettesek tanítónők is pályázhatnak. Felszerelt folyamodványok a *ragyóczi* róm. kath. iskolaszékre címezve a szepesmindszenti róm. kath. plébániahivatalnak (p. Szepesmindszent) küldendők. Személyes megjelenés szükséges. 510 1—2

A *nemessányi* róm. kath. osztatlan iskolánál (pósta és vasút Szepesváralja) egy kántortanítói állomás megüresedett, melyre *szept. 8-án* d. u. 3 órakor megtartandó pályázatot hirdetünk. Az állami segéllyel rendezett állomás jövedelme a szepeshelyi plébániahivatalban megtekinthető. Folyamodhatnak róm. kath. tanítók és tanítónők. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskolán kívül az összes kántori teendőket az eddigi szokások és az egyházmegyei főhatóság netaláni egyéb rendelkezése szerint pontosan elvégezni. Tót nyelv szükséges. Kellően

felszerelt folyamodványok *szept. 6-ig* a szepeshelyi plébániahivatalhoz küldendők. 492 1—1

A *szepesmindszenti* róm. kath. népiskolához a most következő tanévre helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetése havi 80 kor. és egy szoba fűtéssel. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő *szept. 18-ika*. Iskolaszék Szepesmindszent, pósta helyben. 511 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

A *vaskomjádi* (Vas m.) róm. kath. iskolánál önk. katonai szolgálatra bevonult tanító helyettesítésére okl. tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetés havi 80 kor., egy szoba és konyha. Kötelessége: a rábizott osztályokat tanítani és felváltva az ismétlősöket. Német nyelv ismerete szükséges. Kellően felszerelt kérvények *aug. 18-ig* az iskolaszék elnökségéhez küldendők *Vaskomjád*ra. Az állás *szept. 1-én* elfoglalandó. 377 2—2

Lődös (Vas m.) róm. kath. négytanerős iskolájához, hősi halál miatt megüresedett, rendes tanítói állásra pályázat hirdetetik. Fizetés törvényes. Német nyelv tudása előny. Illetőségi bizonyítvány okvetlen csatolandó. Pályázati határidő *aug. 26.* *Iskolaszék*. 407 2—2

A *barátfalvai* róm. kath. iskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. A törvényes tanítói javadalmon felül kb. 500 kor. és 4 öl fa (természetben) tisztán kántori fizetés. Lakása: két szoba, konyha és melléképületek. Német nyelv tudása megkívántatik. Határidő *szept. 10.* Személyes megjelenés előnyös. Róm. kath. iskolaszék. *Barátfalva* (Vas m.) u. p. Szentelek. 468 1—1

Hárspaták róm. kath. népiskola iskolaszéke pályázatot hirdet kántortanítói állásra *szept. 3-ig*. Választás ugyanekkor. Állás *szept. 10-én* elfoglalandó. Német nyelv tudása kell. Nők csak férfi pályázók híján választatnak. Fizetés 3-5 hold szántó és 1-5 hold rét haszonélvezete 76-30 és 25 kor értékben, 6 öl puhafa házhoz szállítva 90 kor. értékben, 10 m. búza és 10 m. rozs 76-80 és 59-84 kor. értékben, készpénz 436 kor., kertilleték (díjlevélben kívül) 20 kor., búcsuk után 6 kor., stólaátlag 12-60 kor., többi államségély. Szép lakás. Kérvények a róm. kath. plébániahivatalhoz *Kukmér*, pósta helyben (Vas m.) intézendők. 466 1—1

A városmiskei plébániához tartozó *Felsőmesteri* filiális hitközség kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalom: törvényszabta új lakás, nagy kerttel, a hitközségtől 100 kor. tanítói és 50 kor. kántori díjazás, a többi megfelelő államségély. Kötelességek díjlevélben. Választás *szept. 10-én*. Személyes megjelenés előny. Ha nő választatnék meg, kántorságot nem teljesít. Okmányok alulirothoz küldendők. *Városmiske* (posta, vasúti állomás helyben). *Guzmics Antal* plébános. 477 1—1

A *petrikeresztúri* II róm. kath. tanítói állásra pályázat nyittatik. Javadalmas: 2 szoba, konyha, éléskamra. Iskolafenntartóktól 100 kor., kertilletmény 20 kor., a többi államségély az 1913. évi XVI. t.-c. szerint. Pályázati határidő *szept. 9.* Választás *szept. 10.* Női pályázók is szívesen fogadtatnak. *Millei, Zala m.*, pósta Nagylengyel, vasúti állomás *Zalaegerszeg*. *Grácer János* plébános. 482 1—1

A *bazitai* róm. kath. iskolaszék helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetésen kívül teljes lakás és kert. Kérvények plébániahivatal *Nagylengyel* (Zala m.) küldendők. 512 1—2

A *mikosszéplaki* róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót vagy tanítónőt keres az I—II. osztály vezetésére. Fizetése havi 80 kor., lakás és téli fűtésre elegendő tűzifa. Pályázati határidő *szept. 1.* Az állás *szept. 12-én* elfoglalandó. Kérvények a *baltavári* plébániahivatalhoz küldendők. *Pósta Baltavár, Vas m.* 483 1—1

Váci egyházmegye.

Lőrinczii (Nógrád m.) róm. kath. iskolánál egy férfi tanítói állás a törvényes illetményekkel üresedésben van. Pályázók, kik között a kántorságban jártasak előnyben részesülnek, okmányait *szept. 8-ig dr. Tóth Béla* plébános címére küldjék be. 502 1—1

Lókút (Veszprém m.) tanítói állásra lakáspótlék. Lakás hatnak. *Vál*

Bakonygye tói állásra lakás, teendő és a kántori magyar és német terítetül. *Iskola*
Somogyb tartamára, esztetik. Fizetés fűtéssel és t

A **Szecs** lemondás fől. kolaszék pály. fejében a tel. szító állams. konyha, kam. lyázati hatá. szerint, még. tankötelese. rájuk felügy. nul a kánt. havi 20 kor. megyei «Gon. lenni. Pályáz. címére küld. nótanító.

Bakonyb törvényes fiz. lessége az is. is pályázhat. dendők: *Ma*

Noszlop (Veszprém m.) tanítói állás. szobas lakás. Választás *au*. kolaszéki eln.

Hősi hal. vadalmazás: tel, 15 magy. község mun.

Párbergabon. A többi áll. beleértve a s. a hatosztály. tanítása. A c. nyelv tudás. német próba. nem terített. felszerelt k

A **szöked** tanító vissza. 80 kor. és k. Csákány (So. 1-ig.

Tés róm. lyázat hírde. gyümölcsös, illeték, innen. kelés 2131 (Veszprém m.)

Internatu gári leányis. 55 korona

Veszprémi egyházmegye.

Lókút (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Törvényes fizetés, lakás, lakáspótlék. Kötelessége díjlevél szerint. Nők is pályázhatnak. Választás *szeptember 1. Plébániahivatal Lókút.*

506 1—1

Bakonygyirót róm. kath. hitközségben helyettes tanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetés havi 80 kor. és lakás, teendői a mindennapi és ismétlő tanulók tanítása és a kántori teendők. Az iskola magyar, a kántorság magyar és német. Pályázati határidő *aug. 31.* Utiköltség nem térítetik meg. Bakonygyirót, posta Bakonyzent-lászló. *Iskolaszék.*

478 1—1

Somogyberzenczére róm. kath. fiúiskolához a háború tartamára, esetleg a tanév végéig helyettes tanító keresztek. Fizetése havonként 80 kor., egy bürtorozott szoba fűtéssel és tisztogatással. Választás *szept. 3-án. Iskolaszék.*

469 1—1

A **kercseligeti** (Somogy m.) róm. kath. népiskolánál lemondás folytán megüresedett osztálytanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalmazása évi 100 kor. 12 havi előleges részletben a község pénztárából. Kertilletmény fejében a téli hónapokra fűtés és 1100 kor. fizetésekiegészítő államszegély havi részletekben. Lakás: 2 szoba, konyha, kamra. Az állás *szept. 15-én* elfoglalandó. Pályázati határidő *aug. 31.* bezárólag. Kötelességei díjlevél szerint, mégis a kijelölt osztályokban köteles tanítani, a tanköteleseket templomba s körmenetekben kísérni, ott rájuk felügyelni, a kántor akadályoztatása esetén díjtalanul a kántoriakban segédkezni, esetleg helyettesítését havi 20 kor. s a stóladijakért ellátni, továbbá az egyházmegyei «Gondviselés» című tanítói segélyalap tagjává lenni. Pályázati kérvények a kercseligeti plébániahivatal címére küldendők. Pályázhatik okl. róm. kath. férfi s nőtanító.

457 1—1

Bakonybánk (Veszprém m.) osztálytanítói állásra törvényes fizetéssel, lakbérrel pályázat hirdettetik. Kötelessége az iskolaszéki elnöktől reábizottak tanítása. Nők is pályázhatnak. Választás *aug. 27-én.* Kérvények küldendők: Magyarszombathely, kath. plébániára. 459—1

Noszlop (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Törvényes fizetés, egy-szobás lakás és lakáspótlék. Kötelessége díjlevél szerint. Választás *aug. 31-én* lesz. Kérvények *Hamvai Antal* iskolaszéki elnökhöz intézendők. 459 1—1

Hósi halálózás folytán megüresedett **lajoskomáromi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalmazás: kétszobás lakás mellékhelyiségekkel és kerttel, 15 magyar hold szántóföld, ebből 8 1/2 holdat a hitközség munkál. Lélekpenz és fapénz címén 104 kor. Párbergabona búza és rozs 80 pár után. Stóla 16 kor. A többi államszegélyből. Kötelessége: összes kántoriak, beleértve a szokásos hétköznapi orgonálást is, végzése és a hatosztályú osztatlan vegyes és ismétlő tankötelesek tanítása. A «Gondviselés» alapba lépni kötelező. A német nyelv tudása előny. Személyes megjelenés, magyar és német próbaéneklés miatt megkívántatik, de az utiköltség nem térítetik meg. A pályázók szükséges okmányokkal felszerelt kérvényeiket *szept. 1-ig* a lajoskomáromi róm. kath. plébániára címezzék. 462 1—1

A **szőkedencesi** róm. kath. iskolához a hadbavonult tanító visszatéréséig helyettes kerestetik. Díjazása havi 80 kor. és kétszobás lakás. Kérvények iskolaszéki elnök Csákány (Somogy m.) u. p. Nemesvid küldendők *szept. 1-ig.* 488 1—1

Tés róm. kath. kántortanítói állásra *szept. 14-re* pályázat hirdettetik. Jövedelme: lakás melléképületekkel, gyümölcsös, 14 hold szántó, 40 méter tűzifa, legelő-illeték, innen fa, párgabona, pénz 452 kor., összes értékelés 2131 kor. Kérvények Tés, róm. kath. plébánia (Veszprém m.) küldendők. 519 1—1

Internátus. Nagylévárdon (Pozsony m.) a zárdai polgári leányiskola internátusába növendékek felvételnek 55 korona ellátási díjért. Az internátus jó levegőjű vi-

déken van és nagy kerttel bír. Kérvényezők az intézeti előjárásnál jelentkezhetnek. 439 2—2

Közeledő tanévre egy első és egy harmadik elemista gyermekem mellé okleveles tanítónőt keresek. Haladó zongoratanítás és lehetőséghez képest német társalgás, valamint két első polgárista gyermekem tanulásának ellenőrzése kívánatos. Égyévi fizetése 600 kor. és teljes ellátás. Cím: *Kovács István* bérlő, Zsolnaberkes, u. p. Zsolna. 397 2—2

Leányinternátus Erzsébet nőiskola és leánygimnázium közelében. Budapest, VII., Ilka-u. 32. I. 3. 413 2—2

Okl. róm. kath. tanítónő kerestetik, ki a magyar nyelv mellett a német nyelvet, valamint zongorát is tanítani képes, elemi iskolaköteles gyermekek mellé. Háziasan nevelt tanítónő ajánlatát kérem, Gazdasági intéző Csallóközkürt címre, Pozsony m. 470 1—2

JÖVEDELMEZŐ

mellékfoglalkozást, mit ki-ki kevés fáradtsággal könnyen elintézhet, ajánlunk. Érdeklődőknek díjtalanul ad felvilágosítást a «MÉH» Budapest, Frangepán-u. 4. f.

170—2

Irja noteszébe, mert többé nem hirdetem: Tantervfüzet I—II.

I—VI. osztályokra is 90 fill. Legjobb szelvényen rendelni. Portómentes küldés. Osztályokat okvetlen jelezze. Ezen űrlapok befejezett füzet alakúak, általános óratervet, órarendet és kényelmesen kitölthető, könnyen áttekinthető anyagelosztási részt tartalmaznak. **Ruzsinszky László kántortanító, Váczhartyán.**

497—1

TÁROGATÓ**HEGEDŰ****HARMONIUM**

vagy bármely más hangszer vásárlása előtt kérje saját érdekében a kívánt hangszerről szóló árjegyzéket, melyet ingyen küld

STOWASSER

cs. és kir. udv. szállító, a jav. Rákóczi-tárogató feltalálója.

Az ország legnagyobb hangszergyára

vonós és fúvós hangszerekben.

BUDAPEST II., Lánchid-u. 5.

Régi hangszerek vétele, becsérlése és művészies javítása.

Szegrégibb cég. ♦ Alapított 1770.

Vaday József nagyváradai községi isk. igazgató vezérkönyvei és módszeres tankönyvei.

A földrajztanítás Vezérkönyve eredeti módszeres iskolatábla rajzokkal kísért tanítást s a tanuló kézikönyvében a tanító táblarajzait adja, úgy hogy a tanítónak nem szükséges rajzolni.

A Vezérkönyv három kötet: 12 kor.

Míg a szerző példányai tartanak, közvetlen nála 9 kor. kedvezményes árban rendelhető.

Módszeres földrajzi kézikönyvek, melyekből a tanulók térképeket rajzolhatnak:

Térképes földrajz a IV. oszt. számára 80 fillér.

Ugyanaz az V-VI. oszt. számára 60 fillér.

A kézikönyvek tömegesen a szerzőnél 20% kedvezménnyel rendelhetők.

Foglalkoztató Vezérfonal, a beszéd és értelemgyakorlatok javításához 2 kor. Ehhez: **Rajzolókönyv a tanulók számára** (55 oldal rajznyomat és tiszta rajzpaper füzve) 48 fillér.

Szépírási és Helyesírási Gyakorlókönyv a II-III-IV-V-VI. oszt. tanulók számára egybekötve 48 fillér. (Tömegesen 20% kedvezmény.)

Svájci Tanulmányok. 3 korona.

A vizsgázás módszere és reformja 3 kor.

A Madarak és Fák ünnepének vezérfonala, Belezny dalosfüzetével. 2 korona.

471-1

Mindezen könyvek **VADAY JÓZSEF** községi iskolai igazgató címen Nagyvárad rendelhetők.

A KATHOLIKUS ISKOLÁK ÖSSZES TANKÖNYVEI

a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL** szerezhetők be.

Népiskolák, polgári iskolák, tanítóképzők, gimnáziumok, egyházhatósági és állami jóváhagyással ellátott könyvei. Iskolai, ifjúsági, tanítói és tanári könyvtárak számára alkalmas művek. ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

A legújabb árjegyzéket készséggel megküldi a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** könyvkereskedése Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. sz.

N
A

Megjelenik minden hétfőn egész évről egy szám átlag 100 oldalal. Budapest, VIII. kerület, Terepföldy-utca. — Telefont: 471-1.

Hazánk I. világháború utáni nemzeti felépítésében a legelső lépés a békés fejlődésnek a lehetőségeinek megteremtése. Ez a munka nem szabad, mert a fordulóknál, a kezdeti lépéseknél, a tanításoknál.

Az iskolákban a mi katonai életünk, a mi tanítói életünk, a mi munkánk, a mi életünk.

Megkezdjük a munkát, a mi életünk, a mi tanításunk, a mi munkánk, a mi életünk.

Úgy-e, mi a mi életünk, a mi tanításunk, a mi munkánk, a mi életünk.

Igaz, a mi életünk, a mi tanításunk, a mi munkánk, a mi életünk.

De miben a mi életünk, a mi tanításunk, a mi munkánk, a mi életünk.

A megnyugodás, a mi életünk, a mi tanításunk, a mi munkánk, a mi életünk.

Elhunyt, a mi életünk, a mi tanításunk, a mi munkánk, a mi életünk.

Félre kis, a mi életünk, a mi tanításunk, a mi munkánk, a mi életünk.

Ha a tö